

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Wyngaerden der sele

Veghe, Johannes

Hiltrup, 1940

22. Kap. Kennelick dat wy unse herte nemant en sullen laten nemen myt
ghewelt dan van cristo

urn:nbn:de:hbz:466:1-30728

myner sunden lelicheit, trecke myn swoerheit, wecke myn
 luggheiteit allene um dyns selves guetheit, dat ick dy
 mynne, kenne, soeke, dencke, dancke unde benedije in
 tijt unde in ewicheit. Ysayas scrijft van em selven:¹ Ic sach
 5 enen oven unde byn heet gheworden. O ynnighe sele, 5
 Ysayas sach den oven langhe to voeren unde van veers, do
 he syn in wendich oghe keerde an unses heren herte. Daer
 mede woert he heet in syns selves herte, ansiende dat de
 beholder der werlt, cristus jhesus, anden cruce wolde ut
 10 leeften sterven um unse leven. Och mochte syn hert^{1*} wer- 10
 den untsteken in der selven leeften van veers ansiende, woe
 machstu dan alsoe koelt blyven, unbevoelick unde unghes-
 molten in dyns selves hardicheit. Dy is doch ghegheven
 dessen oven nicht allene van veers to siene, mer oick daer
 15 nae by te komene. Ja et is dy gheorlevet, daer alheel in 15
 te krupene, also diep alstu selven willest. Och alstu koelt
 bist, lopet snell voer dessen oven unde krupet daer in. De
 wonden dyns heren syn dy open, syn sijd is mytter gla-
 nyen doer steken unde open ghebleven. Daer is kentlick
 20 syns herten leefte to dyn salicheit ut syn mynlicheit. Daer 20
 machstu over all heet werden in syn leefte utfenghet van
 synen vuer, al werestu koelt als ijs, hard als stael unde
 yseren, du moest daer smelten. Mer doch du en salst nicht
 doer lopen noch snell weder krupen, noch haesteliken by
 25 gaen, mer toeven unde blyven, myt vlyte merkende dyns 25
 heren mynlicheit to dyn salicheit. Dan machstu heet werden,
 gloijch in syn leefte in tijt unde in ewicheit.

XXII. Kap.

Kennelick dat wy unse herte nemant en sullen laten nemen
 30 myt ghewelt dan van cristo.

Na dattu dyn ledige herte ghebracht hebst an dynen bru-
 degom, o ynnighe sele, in dyn gheestelike up staen unde
 he dyn herte vervullet myt syn water, olij, honich unde
 vuer, also dat dyn herte nu over all vloyet overmits yn-
 35 nicheit, barmherticheit, soticheit unde vuricheit unde

^{1*} B. *syns herten hert*

¹ Is. 44, 16.

oick over lopet overmits mynlike medelijdcheit unde medelijdighe mynlicheit to aller menschen alle behovicheit, anghesien des oversten keyzers ghenadicheit um dyns aller levesten brudegoms mynlicheit unde mildicheit, em
 5 selven ghevende anden cruce allen menschen unde elken menschen to eers selves salicheit in tijt unde in ewicheit. Voert wiltu dyn herte dy laten nemen myt ghewelt, so en is nemand mechtigher dan dyn here. Waerlike nemant en mach em wederstaen, he doet all dat he will in hemel unde
 10 in eerden, he is allene boven all mechtich, dyn herte dy te nemene, daer he wonderlike hertelike nae staet myt vele aerbeydens unde strydens. Och ghif em dyn herte, dan is he to vreden unde daermede blyvestu selven oick in vreden. De prophete Naum spreket:¹ O mensche, dyn god sal
 15 swyghen in dyner leefden, dat is, alstu em dyn herte ghevest, em leefhebbende, dan sal he swyghen unde to vreden wesen. Dan is all syn claghen ghedaen, dan is syn ansprake ghestillet, dan is all syn oerloch ghesoent, dan bistu in vrijheit unde vrede myt em salich in tijt unde in ewicheit.
 20 Item, wiltu dyn herte verbuten, o ynnighe sele, keer dy echter an dynen god, he ghift syn herte voer dyn herte. Daermede machstu also vele wynnen als syn herte gaet boven dyn herte in mynlicheit, in mildicheit, in edelheit, in weerdicheit, in soticheit unde in salicheit. Item, wiltu
 25 dyn herte verkopen, soe keer dy oick allene an god. En wil dyn herte nicht verkopen voer aller creaturen ghenoechte, noch voer dusent guldene werlde, um dattu daermede schaden mostest lijden unde unkoop doen. Want all dat buten god is unde beneden god, dat en mach dyn herte
 30 nicht saden noch salighen in tijt noch in ewicheit. Mer allene verkope dyn herte gode. Waerlike allene syn wijsheit kennet

¹ Na. 2, 3. Cf. Sof. 3, 17.

dyns herten edelheit, syn rijcheit allene kan betalen dyns
 herten kostelheit unde syn mynlicheit mach allene verkesen
 dyns herten mynlicheit. Claerlike he is dyn beste koep-
 man, hore wat he secht van em selven:¹ Dat rijke der heme-
 5 len is ghelijck enen koepmanne, de guede peerle soeket
 unde een kostel peerle vyndet. Als he de kostel peerle heeft
 ghevonden, so gaet he unde verkopet all syn guet unde
 kopet de kostel peerle. O hoghe konyneck, o weerde keyser,
 o mynlike brudegom, o soete jhesu, o rijke koepmanne, o
 10 unbeschrijflike wijsheit, waerlike du bist selven de koep-
 man, als Salomon van dy scrijft,² dattu bist utghegaen
 in yeren landen, den budel vull geldes nemestu mede, in
 tijt der vullen manen komestu weder to lande. Och du
 bist utghegaen ut dyn jherusalem in unse jhericho, ut dynen
 15 hogesten hemel in unse diepe schreyendael, ut dyn overste
 konynglike stad dyner hoecheit in dat arme, snode dorp
 unser nederheit, um te kopene. Och wat wiltu hijr kopen.
 Dyn is hemel, eerde unde all eer vulheit, wat wiltu doch
 dan kopen. Claerlike dyns selves guet machstu weder
 20 kopen. Unse herte is de peerle. Dy allene is bekand eer
 kostelheit. Och desse peerle is dyn van beghynne, du had-
 dest se wonderlike ghemaket, vercijrt, verkoren unde ver-
 hoghet um eer edelheit allene ut dyn mynlicheit unde mil-
 dicheit. Och desse peerle, unse herte was ghevallen in
 25 den dreck, ghetreden under de voeten, bedragghet, over
 all lelick, alsoe dat nemant en achtete eer kostelheit. In
 den dreck woert se ghevonden unde mytten slyke up ghe-
 nomen unde also beslabbet in den unrechten budel ghe-
 steken, myt unrechte langhe tijt unthouden unde beseten.
 30 O wyse koepman, du kandest allene desser peerlen edel-
 heit. Dyns selves guetheit heeft dyn hoecheit ghebughet
 in unse nederheit.

¹ Matth. 13, 46.

² Prov. 7, 10.

Also quemestu, um weder te kopene desse edele peerle,
 unse herte. O ghenadighe, o rijke, o milde koepman, alle
 dyn guet verkopestu. In der utersten armoeden levedestu
 unde storvest oick alheel naket anden cruce. Daer koftestu
 5 unse herten myt dyn hertelike mynnen, unse rijcheit myt
 dyn uterste behoevicheit, unse salicheit in tijt unde in
 ewicheit myt dyn allermeeste bangicheit. Warlike all dyn
 guet ghevestu voer desse peerle, de du allene um dyns selves
 guetheit mynnedest, myt dy selven koftest unde betaeldest,
 10 de du selven van allen drecke daer schuerdest, ut den
 slijke up nemest sunder dyn besmytten, dattu desse selve
 peerle mochtest setten int hoghe dyner koninghlike cronen,
 vercijrt boven alle blomen salich in tijt unde ewicheit.
 Paulus secht:¹ O ghi menschen, ghi sijt ghekoft myt enen
 15 groten schatt glorificijert unde draghet gode in yuwen
 herten. Paulus secht:² O mensche, ghi synt ghekoft nicht
 myt vergancliken golde unde silver, mer mytten edelen,
 kostelen bloede des unbevleekeden lammes, cristi jhesu,
 unses heren. Augustinus secht:³ O edel mensche, kennestu
 20 nicht dyns selves kostelheit, so merke myt wat schatte du
 ghekoft bist. Och en wil doch nicht weder vallen in den
 dreck der sunden. O edel herte, o kostel peerle, dencke
 unde dancke, woe claer unde woe aerbeydelike dy heeft
 gheschuert de ewige, unbegrijpelike puerheit, woe kosteliken
 25 ^{1*} dy gekoft heeft de allermeeste rijcheit, myt em selven
 dy betalende, woe claerlike dy bekant heeft de unbestraf-
 like wijsheit, woe herteliken dy ghemynnet heeft de un-
 verwynlike guetheit, woe stadeliken dy verkoren heeft de
 aller rijkste, mildeste wijsheit unde koepman, unde laet
 30 em kopen dyn herte dat em behachlick unde begheerlic
 is unde dy selven salich unde vrolick in tijt

^{1*} B. † he

¹ I. Cor. 6, 20.   ² I. Pet. 1, 18.

³ ML. 39, 2042 Serm. 153, n. 2. „Agnosce, homo, quantum valeas, et quantum debeas; et dum tantam redemptionis tuae perspicis dignitatem, ipse tibi indicito peccandi pudorem.“

unde in ewicheit.

XXIII. Kap.

Kennelic dat wy cristum weder sullen gheven unse herte,
um dat he uns syn herte eerst heeft ghegheven overmits
5 stercke leefte.

Ten lesten, o ynnighe sele, wilstu dyn herte hen gheven,
verschencken eder offeren, claerlike so heeft dyn brudegom
dat beste unde meeste recht an dyn herte, um dat he dy
syn herte eersten hevet ghegheven, alle dyngen doende
10 ut syn mynlicheit um dyn salicheit. Augustinus secht:¹ All
dat ut leeften wort ghegheven unde ghedaen, dat en mach
nemand bet betalen dan allene myt leeften. Alstu dan
dynen brudegom betaest unde syns herten leefte weder
antwordest myt dyn herte, so blyvestu nochtan also vele
15 em schuldich als syn herte beter is dan dyn herte. Dat
moetestu em dan voert betalen myt syn herte, ghelecht
up dyn herte, dat is em untfanlick unde dy salich in tijt
unde in ewicheit. O ynnighe sele, alstu dyn herte willest
unde salst schencken dynen heren unde dynen brudegom,
20 so salstu over all merken, woedane wijs he dy ghegheven
syn herte, daer mede lerende, dattu em weder ghevest dyn
herte nae der selven wijse, ghelijc als god sprack toe moy-
ses:² Merke dat exempel, dat up den berghe dy vertonet
is, dattu oick daer nae makest den tabernakel in der wo-
25 stenyen. Aldus salstu, o ynnighe sele, in der woestenyen
dys gheesteliken levens bereyden dys herten tabernakel
nae der formen des edelen herten dys verlosers, dat he
dy vertonet up den berch van kalvarien ut syn mynlike
sterven um dyn salicheit. Och merke daer, woe he dy
30 ghift syn herte, dattu em also weder ghevest dyn herte.
Claerlike he ghift dy daer syn herte als een stercke borch,
als een ghenoechlick beddiken, als een rijke schatt, als
een kostel gave unde als een lecker spyse.
Eerst als een stercke borch dyner krancheit teghen alle
35 dynen vyanden. Salomon scrijft,³ dat

¹ ML. 40, 959, Manuale c. 18. „Solus enim est amor ex omni-
bus animae motibus, sensibus atque affectibus, in quo potest
creatura, etsi non aequo, respondere auctori, vel de simili
mutuam rependere vicem.“

² Exod. 25, 40.

³ Prov. 30, 26.